

Yttrande om Kulturvision 2030

- Om YIMBY

YIMBY är ett nätverk bestående av drygt 3200 personer, med åsikter över hela det politiska spektrumet som engagerar sig för Stockholms fortsatta utveckling. Det handlar om stadsmässighet, miljö, effektivitet, konkurrenskraft, effektivare kollektivtrafik, större variation inom arkitektur, mer levande gatuliv och mycket mer som förenar oss i önskemålet om att staden skall få vara just stad.

För YIMBY är det viktigt att skapa arkitektur och stadsplaner som gynnar kulturella verksamheter. Nedan beskrivs vår syn på hur vi kan få fler kulturpersonligheter att flytta till staden och hur vi kan stimulera invånarna att skapa mer kultur.

- Kulturen behöver lokaler och kunder

I en nordlig stad som Stockholm behöver nästan all form av kulturell verksamhet någon form av lokaler. För att kulturverksamheter ska kunna ha råd att använda lokalerna bör de ha ett rimligt pris. För att verksamheten ska gå runt ekonomiskt behövs även i de flesta fall konsumenter.

YIMBY anser att det finns en typ av stadsplanering/arkitektur som skapar dessa förutsättningar bättre än något alternativ och det är tät blandstad där det finns goda möjligheter till verksamheter på bottenplan.

Under över ett halvt sekel har funktionalismens idéer om gleshet, utspridning och separation fått råda i Sverige. Resultatet har blivit isolerade och tysta sovstäder. När modellen inte har visat sig fungera har man provat att variera den. I Sverige är en vanlig variant den så kallade "grannskapsenheten" med rena bostadshus i "fria mönster" utplacerade på stora gräsmattor och ett, vanligtvis tomt, "torg" som ofta innehåller pizzeria, kiosk och en mataffär i mitten. Dessa typer av verksamheter är populära men vi måste se till att våra stadsdelar kan erbjuda något mer. Om vi bygger tät blandstad kan våra nya stadsdelar erbjuda betydligt mer kultur än idag. För att utveckla våra stadsdelar som består av den storskaliga funktionalismen har man försökt variera husens utseende med olika färger, material, hushöjder och man har skapat olika former av jippon och marknadsföringsstrategier. Man har rivit och byggt om. Men det vi inom YIMBY tror på har man konsekvent vägrat att göra, att bygga tät blandstad.

Många typer av kulturella verksamheter behöver tillgång till lokaler till rimligt pris och lokalen bör vara tillgänglig för verksamhetens kunder. I en kvartersstad med lokaler på bottenvångarna finns det gott om lokaler för kulturella utövare. Då kvartersstäderna innehåller många lokaler för verksamhet och hög koncentration människor blir ofta gatorna välbesökta och livliga. Detta i sin tur gynnar de

som har verksamhet i lokalerna då det ger fler kunder. Stort utbud av lokaler för verksamhet innebär också att priset per kvadratmeter sjunker. Att få ned priset på bra lokaler är viktigt för kulturen som sällan är kapitalstark.

Kvarterstäderna bör också vara blandstäder där man inte bara kan bo utan även exempelvis arbeta. På så sätt blir stadsdelen fylld av människor under hela dagen. Detta i sin tur gynnar både butiker, restauranger och kulturella verksamheter som behöver kunder under större delen av dagen. Ett gott utbud av restauranger och butiker gynnar också kulturen, som då får ett större underlag att vända sig till. Kulturen gynnar likaså butiker och restauranger. Helheten blir större än summan av områdets delar. YIMBY tror på mångfald. De bästa städerna är de städer som lyckas få olika typer av människor med olika erfarenheter att samarbeta. Detta gäller även för kulturskapande aktiviteter. För att få en lämplig mångfald av människor i en stadsdel kan man exempelvis skapa en bra balans mellan hyresrätter till bra pris och bostadsrätter. Man bör även skapa bra kollektivtrafik inom kvarterstäderna så att den blir lättillgänglig för människor från andra delar av staden och på så sätt öka livligheten ytterligare.

Det har funnits bra förutsättningar för kulturella verksamheter i Stockholms kvarterstad i innerstaden. Men det finns idag mycket lite kvarterstad ställt mot stadens storlek. Ett alternativ vore att kulturen flyttade utanför tullarna. Men där finns ingen tät kvarterstad. Det mesta som finns i Stockholm består av villaområden eller "Hus-i-Park" där det finns stora gräsytor mellan hus och gatorna där människorna rör sig. Dessa typologier har få lokaler för verksamheter och områdena har få besökare från andra delar av staden. Gatorna gapar oftast tomma. Det finns några få kulturella verksamheter som trots svårigheterna lyckats slå rot i denna typ av typologier och det finns ett fåtal verksamheter som inte behöver lokaler. Det finns undantag men de är mycket få.

En stor del av kulturverksamheterna är alltså förpassade till den lilla innerstaden. Men den lilla kvarterstaden i innerstaden klarar inte av att tillgodose den stora efterfrågan av riktig stad. Det gör att få har möjlighet att skapa kulturverksamheter idag och få har råd att bo i stadsdelar som innehåller ett rikt utbud av kulturverksamheter. Efterfrågan i kvarterstaden är så pass mycket högre än tillgången att endast de mest kapitalstarka bostadsägarna eller de som stått i bostadskö längst tid har tillgång till innerstadens kulturverksamheter nära sin bostad. Många kulturverksamheter får aldrig möjlighet att slå rot och utveckla sig, då tillgången på lokaler i de typologier som behövs är för liten.

Ett större utbud av tät bra planerad kvarterstad som enkelt kan nås genom bra kollektivtrafik i Stockholm skulle ge fler lämpliga lokaler till rimligt pris och livliga gator med många kunder för kulturverksamheter. Det skulle ge fler möjlighet att bo nära ett mångfaldigt utbud av kulturverksamheter. Vi måste alltså bygga ut innerstaden med mer tät blandstad som har gott om lokaler för verksamheter. Kulturen behöver mer kvarterstad med många lokaler på bottenplan och livliga gator.

- Locka kultur till staden

För att en stad ska kunna erbjuda mer kulturella verksamheter måste staden bli bra på att locka till sig de människor som skapar kulturen. YIMBY vill ta upp några saker vi kan göra för att åstadkomma detta.

- Bilder säger mer än tusen ord

Bilder säger mer än tusen ord. Många människors uppfattning av en stad bygger på det man ser när man besöker staden eller bilder man ser i resemagasin och liknande. Några städer har utnyttjat detta genom att bygga och marknadsföra arkitektur som ger bilden av att staden är kulturell. En av de bästa exemplen på detta är Barcelona. Många människor ser Barcelona som en kulturell stad utan att ens ha någon stor erfarenhet av stadens kulturella inre. Trots detta har många bilden av att staden är kulturell tack vare stadens arkitektur. Detta goda rykte har lockat många kulturella utövare till staden.

Stockholm bör använda sig av liknande metoder för att locka till sig människor som kan fylla staden med kultur. Lyckas man ge bilden av att en stad är kulturell så kan det leda till att stadens "inre" också fylls med kultur. Idag är Stockholms moderna arkitektur återhållsam och den ger inte intrycket av att staden är kreativ eller kulturell. Den äldre stenstadsarkitekturen är ofta kreativ men den ger ingen bild av hur vi Stockholmare som lever idag är. De som byggde sekelskiftesarkitekturen lever inte idag. I Stockholm har arkitekturen under årtionden skapat funktionalistiska värden men de kulturella värdena är få. På denna punkt kan Stockholm bli mycket bättre. Bilder säger mer än tusen ord. Om det moderna samhällets arkitektur inte har kulturella värden i utseendet kommer det vara svårt att marknadsföra staden som kulturell.

Vi bör skapa modern arkitektur som visar att kulturen blomstrar i staden och sedan marknadsföra den väl. Detta skulle göra det lättare för staden att importera kultur och ge staden det goda rykte som staden enligt Kulturvision 2030 saknar idag.

- Kontakt

Kontaktperson för detta yttrande är:

Johannes Lilleberg
Midsommarvägen 50
126 35 Hägersten
Epost: johannes.lilleberg@yimby.se